

– соціально-психологічний: передбачає заохочення, діалог, критику, пропаганду, переконання та ін [3].

Методи управлінської діяльності передбачають виконання завдань з планування, контролю, корекції, експертної оцінки, аналізу, творчої праці за допомогою мозкової атаки, дискусії, сценарію, ділової гри, а також самоуправління, саморегуляції та психічного захисту.

На систему методів впливають якісні показники управління та діяльність закладу, а на їх вибір – рівень професійної компетентності керівника, його досвід та особистісні орієнтації, що складають стиль його управління. Ці методи не можуть бути оптимальними не в конкретних умовах: при виборі методів бажано вміти окреслити проблему використовуючи мотивуючий підхід; здійснити моделювання в системі методів; вміти відокремлювати методи порівнюючи їх ефективність; обрати оптимальний метод виходячи з часу, ресурсів, можливостей [1].

Проведений аналіз дає змогу зробити висновок, що управління – це цілеспрямована суб'єктно-об'єктна взаємодія для забезпечення стійкого функціонування й розвитку конкретної системи на основі мети, задач та змісту, що стоять перед нею та реалізуються за допомогою основних управлінських функцій: планування, організація, контроль, регулювання, аналіз. Якість управління як і якість показників діяльності залежні від системи методів управління, обраних керівником закладу. Саме такий комплексний склад і послідовність в управлінні закладом освіти може забезпечити реалізацію мети управління.

ЛІТЕРАТУРА

---

1. Бех І.Д. Виховання підростаючої особистості на засадах нової методології І. Д. Бех // Педагогіка і психологія, 1999. № 3. С. 5-6.
2. Бойко. І. І. Професійна компетентність керівника закладу освіти як складова його професійної культури / І.І. Бойко. – К., 2008. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/peddysk/2009_5/bojko.pdf
3. Григораш В.В., Касьянова О.М., Мармаза О.І. Управління навчальним закладом : навчально-методичний посібник. Харків : Ранок, 2003. 85 с

Окатьєва І.І.,

*кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри іноземної філології
Харківської гуманітарно-педагогічної академії*

ДО ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID -19

У сучасній системі освіти використання інформаційно-комунікаційних технологій як інструменту, що підвищує ефективність навчання, є незаперечним. Інформаційні технології використовуються як для підтримки традиційної системи освіти, так і для впровадження нової моделі – дистанційного освітнього процесу. Протягом останніх двох десятиліть дистанційне навчання стало глобальним явищем освітньої та інформаційної культури, змінивши вигляд освіти у багатьох країнах світу. Розвиток дистанційної освіти визнано одним з ключових напрямків основних освітніх програм.

Незважаючи на зростаючу кількість вітчизняних (П. Асоянц, В. Бондаренко, В. Бебих, В. Биков, Г. Китайгородська, С. Кустовський, В. Кухаренко, О. Паньков, Л. Школяр та інші) та зарубіжних досліджень (Т.В.Бarker, М.Нines, S.Hsu, С.White та інші), ця сфера перебуває у стані постійного і безперервного розвитку і саме тому залишається не до кінця вивченою і актуальною.

Наголосимо, що останні два роки з виникненням і розповсюдження вірусу Covid-19 усі країни змушені були вжити карантинних заходів, що в тому числі призвели і до закриття на неозначений час усіх освітніх закладів, таких як школи, вузи, університети, приватні навчальні курси тощо. Виникла негайна потреба змінити звичайний освітній процес на дистанційний. Але рівень готовності викладачів до повного переходу на дистанційне навчання та технічні проблеми, пов'язані з цим (відсутність або низька швидкість Інтернету, низьке забезпечення комп'ютерною базою, недостатня кількість навчальних матеріалів у мережі тощо) стали нагальною проблемою, яка потребували швидкого і ефективного

рішення. Це дало поштовх до подальшого розвитку дистанційної системи освіти у світі в цілому та в Україні зокрема. На державному рівні Положення про дистанційну освіту та Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу [2, 4].

Як зазначають сучасні науковці, дистанційне навчання – це специфічна форма освітнього процесу, оскільки вона передбачає основну опору на нові інформаційні й комунікаційні технології, мультимедійні засоби, засоби відеозв'язку, іншу форму взаємодії викладача та здобувача освіти, здобувачів освіти між собою [3]. Освітні ресурси стають однаково доступними всім незалежно від географічного розташування споживача. Разом з тим, як будь-яка форма або система навчання, дистанційне навчання має той самий компонентний склад: цілі, зумовлені соціальним замовленням для всіх форм навчання; зміст.

Характерними рисами дистанційного освітнього процесу, які відрізняють його від традиційного, є гнучкість, модульність, паралельність, економічність, технологічність, велика аудиторія, соціальна рівність, інтернаціональність, нова роль викладача, позитивний вплив на здобувача освіти.

Дистанційний освітній процес має свою майже 200-річну історію. В.Биков виділяє чотири моделі дистанційної системи освіти [1]. Перша модель була сформована в XIX столітті й залишалася майже незмінною до 60-х років XX століття. Її основа – передача знань від викладача до учня. Знання передавалися за допомогою матеріалів друкованого характеру, радіо чи телевізійних передач. Ця модель мала завдання звести до мінімуму взаємину учня та педагога, при цьому графік був дуже жорстким.

Друга модель, запропонована у 60-ті роки, створювала перехід до нових методичних принципів викладання. Тепер разом із друкованими матеріалами, радіо- та телепередачами стали впроваджуватися аудіо- та відеокасети. Але залишався головний недолік: зв'язок був одностороннім, звичайно, за рідкісним винятком відбувалися консультації телефоном або поштою, але цього було явно недостатньо.

Третя модель, заснована в 1985 році, почала застосовувати інноваційну методику освіти, використовуючи новітні технології, наприклад комп'ютера, який відкривав можливості, пов'язані з компакт-дисками, електронною поштою, дошок оголошень (інтерактивного характеру), відео- та аудіо-конференцзв'язку. За такої моделі педагог відповідав насамперед за координацію процесу доставки інформації здобувачам освіти. Велика кількість освітніх закладів почали використовувати багатofункціональні сайти, тепер став можливим вже двосторонній зв'язок. Хоча взаємодія відбувалася, в основному, не синхронно, але це не призводило до проблем.

Четверта модель дистанційного навчання схожа на третю, але доопрацьована за участю комп'ютерних технологій, що забезпечило високу швидкість передачі інформації та покращило синхронізацію взаємодії викладача та здобувача освіти. Але все одно існує межа, обумовлена здатністю підключення до мережі та швидкістю передачі інформації. Однак дистанційний освітній процес з огляду на вимогу часу постійно розвивається, і вже найближчим часом очікуються нові моделі.

Дистанційний освітній процес надає доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищує ефективність самостійної роботи, дає абсолютно нові можливості для творчого самовираження, знаходження та закріплення різних навичок, а викладачам в свою чергу дозволяє реалізовувати абсолютно нові форми і методи навчання, впроваджувати інтерактивні технології викладання матеріалу.

Звернімо увагу на той факт, що одна з головних проблем контролю знань під час дистанційного освітнього процесу – ідентифікація; у міру переходу до комп'ютерних та мережевих програм контролю знань все складніше визначати, чи справді здобувач освіти сам правильно відповів на всі запитання чи йому хтось допомагав. Проблемою може бути й інформаційна перевага: кількість повідомлень, одержуваних електронною поштою для читання, обмірковування та відповіді на них, може бути надмірною, а швидке зростання баз даних та сайтів потребує добре розвинених навичок з управління інформацією. Також рівень розвитку вітчизняних телекомунікаційних технологій відстає від розвинених країн; усе це позначається на якості послуг, що надаються й іноді може унеможливити сам освітній процес.

Наголосимо, що всі ці проблеми особливо актуальні для України з її величезними територіями та зосередженням наукових центрів у великих містах. Нині Міністерство освіти України переймається створенням єдиної освітньої телекомунікаційної мережі.

У даний час розвитку системи дистанційної освіти сприяють як зовнішні, так і внутрішні передумови. Зовнішні передумови є одним із факторів формування спеціального замовлення, висунутого до дистанційного освітнього процесу, внутрішні передумови впливають на функціонування системи, перебудову її роботи на основі використання технологій дистанційного навчання.

Таким чином, дистанційний освітній процес має низку переваг над традиційною системою освіти та, водночас, певні недоліки та особливості використання, які обов'язково необхідно враховувати. З огляду на нагальну потребу часу в період пандемії COVID-19 дистанційна освіта як сучасна освітня технологія перебуває у центрі уваги багатьох вітчизняних і зарубіжних учених та педагогів і потребує подальшого розвитку та вдосконалення.

ЛІТЕРАТУРА:

---

1. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти. К. : Атіка, 2009. 684 с.
2. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. Міністерство освіти і науки України. Постанова від 20 грудня 2000 року. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html> (дата звернення 01.12. 2021)
3. Екстрене навчання в Україні: монографія / за ред. Кухаренко В.М., Бондаренко В.В. Харків: Миська друкарня, 2020. 408 с.
4. Про затвердження Положення про дистанційне навчання: Наказ від 25.04.2013 р. № 466. Міністерство освіти і науки України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>. (дата звернення 01.12. 2021)

Проказа О.М.,

вчитель-логопед Марганецького інклюзивно-ресурсного центру

ПРОБЛЕМАТИКА ВИРІШЕННЯ ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЕВОГО РОЗВИТКУ У ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Сучасність вимагає від корекційної педагогіки тримати нові виклики. Корекційна педагогіка є індикатором нестабільності життя в цілому та неблагодійності радянської спадщини, намагається врахувати всі важливі показники стану суспільства та знайти актуальні шляхи допомоги кожному, хто в ній має потребу. І вже зовсім не є новиною, що сучасні заклади освіти мають бути домівкою для всіх учасників освітнього процесу – і звичайних дітей, і дітей з особливими освітніми потребами, і педагогів, і, звичайно, батьків. Такі поняття, як «доступність» та «універсальний доступний дизайн» не стосуються лише дитячості. Вони дають можливість почувати себе впевнено всім, хто має особливості розвитку та потребує відповідних умов для здійснення та досягнення певних освітніх задач та цілей [1, с. 112].

Нова українська школа як сучасна освітня модель для здобуття знань покликана формувати особистість учня з початковим потенціалом і всіма нюансами розвитку в досконалості особистість з валізою знань, впевненими навичками та уміннями їх застосувати. Безумовно, в цьому питанні яскравим показником гармонійного розвитку виступає чітка гарна мова, що забезпечує якісне спілкування людини. Для багатьох понять «мова» – це звичайне явище, просто засіб спілкування [2, с. 9]. На жаль, не всі замислюються про її якість, ще менше людей розглядає її значення для малюка, починаючого вивчати світ, але ж саме в ній поєднуються та переплітаються культурна спадщина народу з особистим світоглядом батьків та майбутнім запитом громадянського суспільства отримати повноцінну, дієздатну, творчу, креативну особистість.

Важливе благо для людини – можливість чути мову як у фізіологічному, так і в функціональному сенсі, вміти нею користуватись [3, с. 401]. Але, що роботи людям, хто не має такої можливості, внаслідок фізичних особливостей розвитку, не спроможній використати навичку читання, має ураження зорових центрів або втратив функцію самостійно відтворювати мовлення?

Такі поняття як «особлива людина», а тим більше «особлива дитина», ще довго будуть засмучувати багатьох керівників закладів освіти, батьківську спільноту, пересічних громадян, особливо, людей «поважного віку», тому що вони в своєму житті, під час власного онтогенезу зустрічали тільки «виключні» способи спілкування з такими особистостями. Виключні – від понять «виключити, виокремити» із загальних, повсякденних правил людського існування. Так склалось, що в недалекому минулому держава намагалась об'єднати особливих дітей в «особливі» умови [4, с. 29-30].

Найвним сучасним прикладом такому явищу є спеціальні школи за різним профілем психофізичних порушень та оновлені їх моделі – навчально-реабілітаційні центри. Сама по собі ідея створення осередків корекційної педагогіки, а ці заклади є саме джерелами спеціальної освіти, геніальна. Адже в них зберігалась основна ціль загальної педагогіки як навчання, виховання, соціалізація та розвиток особистості, корисної для